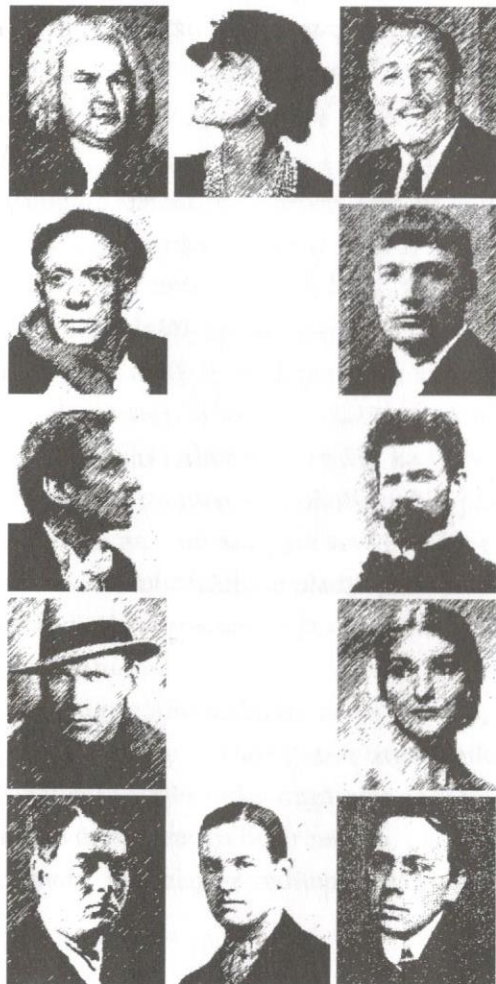

CILVĒKA DZĪVES SPOZUMS UN POSTS

R U T A D A R B I N A

AVOTS®

CILVĒKA DZĪVES SPOZUMS UN POSTS

L I K T E N U L Ī K L O Č O S

LUDVIGS VAN BĒTHOVENS

ERNESTS BRASTIŅŠ

VOLTS DISNEJS

JĀZEPS GROSVALDS

MARIJA KALLASA

VOLDEMĀRS MATVEJS

RŪDOLFS NURIJEVS

PABLO PIKASO

KOKO ŠANELA

TEODORS ŪDERS

MARISS VĒTRA PAR SEVI UN CITIEM

KĀRLIS ZĀLE

Ludvīgs van Bēthovens

«Mūzikai ir jābūt tādai, lai tā cilvēku sirdīs iedegtu uguni,» – tā sacījis Bēthovens, kura daiļrade ir augstākais cilvēciskā ģēnija sasniegums. Visu viņa muzikālo skaņdarbu centrā ir spilgts, radošs cīnītāja tēls, kam piemīt vienreizīgs optimisms. Tajā pašā laikā viņa mūzikas varoņie tēli ir dziļas lirikas pārpilni. It visā, par ko savā mūzikā runā Bēthovens, ir saklausāms varens, kaismīgs un vispārcilvēcisks motīvs...

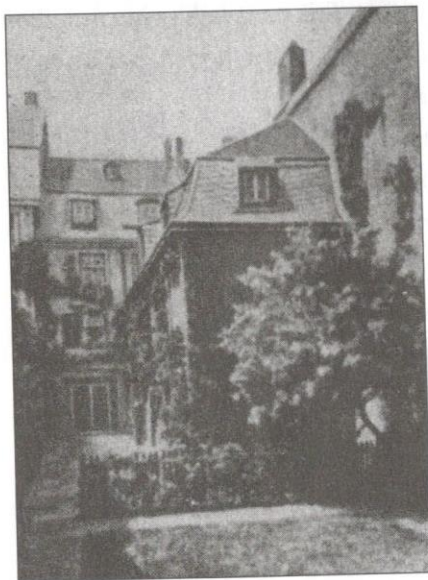
Laikabiedri Bēthovena mūziku tomēr nepieņēma viennozīmīgi. Daudzus biedēja tajā izskanošā kaisme, emociju varenība un dziļā filozofija. Citi savukārt uzskatīja, ka komponista radītos skaņdarbus ir ārkārtīgi grūti atskaņot.

Ludvīgs van Bēthovens
(gravūra)

Bēthovens bija ne tikai izcils komponists, bet arī pats ģeniāli spēlēja klavieres. Tieši tāpēc tik izteiksmīgas ir viņa sonātes, kuras laikabiedri uzskatīja par «instrumentālām drāmām». Viņa mūzika ir tik izteiksmīga, ka nereti tajā var saklausīt it kā dziesmas bez vārdiem. Bēthovena māka vienā skaņdarbā apvienot vairāku žanru elementus kļuva ne tikai par paša atklājumu, bet arī par viņa sekotāju mūzikas īpatnību.

1770. gadā Bonnā galma mūziķa Bēthovena ģimenē piedzima puisēns, kuru nosauca par Ludvigu. Bērns šajā ģimenē bija otrais Ludvigs; pirmais bija piedzimis pirms diviem gadiem, bet ātri vien nomiris. Precīzs topošā

Nams, kurā dzimis
Ludvigs van Bēthovens

komponista dzimšanas datums nav zināms. Tajos laikos bērna dzimšanas datumu nebija ierasts fiksēt. Bonnas Sv. Remigija katoļu baznīcas grāmatā ir saglabājies ieraksts, ka Ludvigs van Bēthovens ir kristīts 1770. gada 17. decembrī. Tādējādi var secināt, ka Ludvigs van Bēthovens ir dzimis kādas pāris dienas pirms kristībām. 1774. un 1776. gadā ģimenē pasaulē nāk vēl divi puisēni: Kaspars Antons Karls un Nikolajs Johans.

Tēvs bija nolēmis, ka mazajam Ludvigam noteikti ir jāmācās mūzika, bet, kad viņš atklāja, ka viņa dēlam ir nenoliedzams talants, tēvs puisēnam pie klavesīna lika pavadīt garas stundas. Mazā Mocarta slava, par ko lieliski zināja Ludviga tēvs, nelika viņam mieru. Septiņas astoņas stundas dienā Ludvigam nācās spēlēt vingrinājumus. Nereti viņš par vajadzīgu uzskatīja ar bērnu strādāt pat naktīs. Nekādi iebiedētās mātes argumenti netika ņemti vērā. Astoņu gadu vecumā Ķelnē notika mazā mūziķa pirmais koncerts. Taču pēc koncerta Roterdamā, kas guva neviltotus panākumus, jaunais mūziķis izteicās ļoti aizvainojoši. «Es turp vairs nekad nebraukšu – holandieši ir sīkumaini!» Līdz desmit gadu vecumam Ludvigs apmeklēja sākumskolu, kur lielākoties apguva latīņu valodu, aritmētiku un vācu valodas pareizrakstību. Vidējo izglītību viņš neieguva, jo ģimenē valdīja trūkums. Taču šajā laikā puisēns sāka apgūt kompozīcijas mākslu. 1782. gadā radās pirmā mums visiem zināmā Bēthovena

Salvadors Dalī un Jeļena Djakonova

«Pasaules slavu man palīdzēja iegūt Dievs... un sieva, – pašai dziedīgi upurējot sevi un savu dzīvi pakārtojot manējai,» – tā ir sacījis spāņu mākslinieks Salvadors Dalī. Kas ir šī sieviete, kura «kopā ar Dievu» ir palīdzējusi tapt un iekarot pasaules slavu vienam no šolaiku apbrīnojamākajiem māksliniekiem?

Sākumā dzīve pret Jeļenu Djakonovu nebija visai labvēlīga. Vienpadsmit gadu vecumā viņa zaudēja tēvu (viņš bija vienkāršs ierēdnis), septiņpadsmit gadu vecumā kopā ar māti pārcēlās uz Maskavu un sāka dzīvot pie patēva – advokāta Dmitrija Gomberga. 1913. gadā, smagi saslimusi ar tuberkulozi, Jeļena dodas uz Klavadeles kūrortu Šveicē. Kūrortā viņa

Salvadors Dalī

ie pazīstas ar jauno dzejnieku Ežēnu Grendelu, kuru vēlāk ar pseidonīmu Pols Eliārs iepazīst visa pasaule. Viņš ik vakaru ar lielāko prieku Jeļenai lasa savu dzeju. Pēc vairākiem gadiem viņi abi apprecas, un viņiem piedzimst meitiņa Sesīlija.

1929. gada vasaras sākumā Gala (tā sevi Šveicē bija pasākusi dēvēt Jeļena) kopā ar Eliāru automašīnā dodas ilgstošā ceļojumā pa Eiropu. Pa ceļam viņi iegriežas nelielā kataloniešu pilsētiņā Kadakesā apciemot Pola draugu jauno mākslinieku Salvadoru Dalī...

Gala bija nogurusi un stipri garlaikojās. Iesākumā Dalī viņai šķita «neizturams» un «vienkārši neciešams». Savukārt katalonietis jau pēc neilga brīža ar lielu interesi sāka raudzīties uz jauno sievieti. Mīlestība seko kā zibens spēriens. Toties Gala joprojām paliek pilnīgi vienaldzīga. Turklāt Salvadora uzvedība sāk viņu pavisam nopietni kaitināt. Tajā laikā Salvadoram bija divdesmit pieci, bet Jeļenai – trīsdesmit pieci gadi.

Dalī piedzima nelielā spāņu pilsētiņā Figerā, viņa tēvs bija šīs provinciālās pilsētiņas notārs. Ģimenē vēl

Jeļena Djakonova (Gala),
1930. g.

bija māsa Anna Marija, brālis, kurš saslima ar meningītu un nomira, pirms vēl nebija piedzimis Salvadors. Kad nomira māte, Salvadors to ļoti pārdzīvoja un nespēja piedot tēvam, ka viņš steidzīgi apprecēja viņu gados vēl pavisam jauno radinieci.

Kādu vakaru Dalī un Gala dodas vakara pastaigā. Viņi rāpjas klintīs, pastaigājas gar maziem līcišiem, viņi ir kopā vietās, kur Salvadors jūtas stiprs un laimīgs. Par to viņš arī stāsta Galai – par savu skaisto Spāniju. Gala, pakļaudamās mirkļa burvībai, klusi nočukst Salvadoram: «Manu mīļo puisīt, mēs nedrīkstam šķirties.» Kaut kas it kā saka viņai priekšā, ka Salvadora gaida spoža nākotne. «Drīz vien jūs kļūsiet tāds, kādu es gribu jūs redzēt!»

Pēc diviem mēnešiem Salvadors dodas uz Parīzi. Viņš ilgojas pēc jaunās sievietes. «Man šajā dzīvē nevajag neko citu kā tikai tevi mīlēt,» – tā viņš raksta savai iemīļotajai.

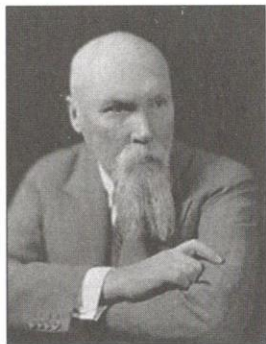

Salvadors Dalī un Garsija Lorka,
1927. g.

Nikolajs Rērihs un Jeļena Šapošņikova

Draudzene, līdzgaitniece, iedvesmotāja – tā savu sievu dēvēja izcilais mākslinieks Nikolajs Rērihs, un, pēc viņa apgalvojuma, zem gleznām patiesībā būtu jābūt diviem parakstiem – vīrieša un sievietes.

Nikolajs Rērihs ir dzimis 1874. gadā Sanktpēterburgā un bija vecākais dēls ģimenē. Viņa tēvs Konstantīns Rērihs bija notārs, māti sauca par Mariju. Kopš pašas bērnības

Nikolajs Rērihs

Nikolajam bija izteikta vēlme zīmēt, taču tēvs uzstāja, lai dēls sekotu viņa pēdās, bet Nikolajs 1893. gada rudenī vienlaicīgi iestājās Mākslas akadēmijā un Sanktpēterburgas universitātē. Pabeidzis universitāti, Nikolajs nolēma gadu pavadīt Eiropā. Pirms pašas aizbraukšanas viņš iepazinās ar arhitekta Ivana Ša-

pošņikova meitu Jeļenu Šapošņikovu. Viņa bija dzimusi 1879. gadā un nāca no senas Goļeņiščevu-Kutuzovu dzimtas. Jeļena bija ieguvusi lielisku izglītību, astoņpadsmit gadu vecumā brīvi pārvaldīja četras svešvalodas. Viņu uzskatīja par talantīgu mūziķi, un viņa ar solokoncertiem bieži uzstājās galmā. Jaunajai sievietei piemita vēl kāda aizraušanās – Austrumu filozofija.

Ballēs Jeļena visbiežāk sēdēja zāles nostūrī un viņai visapkārt bija pielūdzēju pulks. Taču, par izbrīnu visiem, viņa atteica pašiem ievērojamākajiem Pēterburgas līgavaiņiem un vienmēr atbildēja, ka precēsies vai nu ar mūziķi, vai mākslinieku.

1899. gada vasarā Jeļena lielā radu pulkā atpūtās kņaza Putjagina īpašumos. Ik sestdienu regulāri apmeklēja pirti. Viņa arī pastāstīja, kā iepazinusies ar nākamo vīru. Reiz, atgriežoties no pirts, viņa satikusi jaunu cilvēku ar gaišu bārdu un nez kāpēc noturējusi viņu par mērnīku. Bet vakarā, dzerot tēju, nejauši uzzinājusi, ka patiesībā jaunais cilvēks ir pazīstams mākslinieks. Izbrīns, izrādās, bijis abpusējs. Rērihs bija apmulsis no jaunās sievietes skaituma. Mākslinieks laukos pavadīja vairākas dienas. Iedzimtais skais-

Jeļena Šapošņikova
jaunībā

Izmantotā literatūra

- A. Alšvangs. Ludvigs van Bēthovens. Rīga, 1964.
I. Freimanis. Laiks. Laikmets. Mode. Rīga, 1998.
Fr. Žilo, K. Leiks. Kopā ar Pikaso. Rīga, 1991.
V. Apsītis. Kārlis Zāle. Rīga, 1988.
Тайны века. Москва, 2005
Великие тайны и загадки мира. Москва, 2005
Gilles Neret. Salvador Dali. Köln, 2000.
G. Herold. Die Katze mit den grünen Punkten. Berlin, 1976.
Žurnāli: Avots, Ieva, Privātā Dzīve

Satura rādītājs

Par cilvēka vērtību	3
Ievads	9
LIKTEŅU LĪKLOČOS	
Ludvigs van Bēthovens	15
Ernests Brastiņš.....	23
Volts Disnejs	27
Jāzepts Grosvalds	34
Marija Kallasa	38
Voldemārs Matvejs.....	44
Rūdolfs Nurijevs.....	51
Pablo Pikaso	59
Koko Šanela.....	66
Teodors Ūders.....	72
Mariss Vētra par sevi un citiem.....	77
Kārlis Zāle	102

MŪŽĪGĀ VĒRTĪBA – MĪLESTĪBA

Čārlzs Čaplins un Una O'Nila	113
Salvadors Dalī un Jeļena Djakonova.....	121
Viktors Dandrē un Anna Pavlova	130
Miks Džegers un Džerija Holla	137
Edvards Grīgs un Ņina Hāgerupa	144
Sergejs Jeseņins un Aisedora Dunkane	151
Filips Kirkorovs un Alla Pugačova	160
Toms Krūzs un Nikola Kidmena	168
Džons Lenons un Joko Ono	176
Makss Melouens un Agata Kristi	183
Vinsente Minelli un Džūdija Gārlenda.....	190
Nikolajs Rērihs un Jeļena Šapošņikova	196
Mstislavs Rostropovičs un Gaļina Višņevska	204
Rodions Ščedrins un Maija Pļisecka	212
Rožē Vadims un Brižita Bardo.....	219
Brūss Villiss un Demija Mūra	226

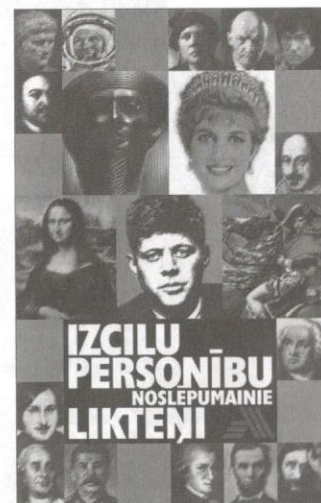

Izdevniecība Avots piedāvā:

Arnolds Goba

**IZCILU PERSONĪBU
NOSLĒPUMAINIE LIKTEŅI**

Cilvēces vēsture glabā ne mazums noslēpumu un mīklu. Šī grāmata stāsta par dažādu gadsimtu vēsturiskiem notikumiem un daudzu leģendām apvītu personību likteņiem, kuru dzīve un nāve bieži vien atgādina īstus detektīvstāstus un uzdod daudz jautājumu. Vairums mīklu tā arī nav atminētas.